

זו בנתה, ב־17 שנות קיומה, 5411 יחידות-דירה, מזה רק 300 יחידות בעיריית-סיתוח. עוד 190 יחידות ניבנו בחדרה, וכל היתר באזור תל-אביב.

מרבית הבתים הללו ניבנו תוך שיתוף-פעולה הדוק עם משרד השיכון ועם החברה הממשלתית שיכון ופיתוח. רוב הקרקע עליה עומדים הבתים ניתנה לחברת סלע על-ידי הקרן הקיימת לישראל, ואחר כך על-ידי מינהל מקרקעי ישראל, המבצע את מדיניות הקק"ל. מנהל סלע, שבתי שיכמן, הוא גם חבר הדירקטוריון של הקק"ל. עובדה זו, לפי פירסומי התחדרות עובדים לאומית, "תרמה הרבה להדיוק הקשרים בין סלע לבין הקק"ל". אפשר להעריך תרומה זו בכמה וכמה מיליוני לירות. לכן לא נותר זכר לכל כינויי הגנאי הנוראים בהם השתמשו בבית-ה"ל לגבי הקק"ל.

סלע הקימה כמה חברות-בת לביצוע העבודות הקבלניות. מרכז עבודה, שהוא מעין סולג' בונה של הע"ל; מסד — חברה לשלד-בניין; החברה לבנייה עממית — בשיתוף עם בעלי-הון פרטיים ממכסיקו; וסג"ר — סלע-גורדון-רוגובין — בשיתוף עם הקבלנים ישראל גורדון ואפרים רוגובין, הנמצאים ביחסים טובים עם מנהל החברה הממשלתית שיכון ופיתוח. כך ציון מילמן, שהוא גם סגן מנהל משרד הפיתוח.

המחזור השנתי של סלע הגיע בשנה שעברה ל־4.2 מיליון לירות. מלבד השליטה במיליוני נים הרבים, נותנת סלע עוד יתרון חשוב להע"ל: השפעה על המשתכנים.

השותפות עם הסוכנות

כ — ידע המזכיר הכללי של הע"ל, אליעזר שוסטק, שקליטת העלייה היא עניין מפלגתי. הוא נפגש אז לשיחות עם המנהל הכללי של משרד הפליטה, ודן עימו על קליטת עלייה על-ידי הע"ל. המדובר היה, כמובן, בחלוקת העולים, לפי מפתח מפלגתי. פירסומי הע"ל מתנאים ב"תרומתה של סלע בהקמת ריכוזים לתנועה הלאומית. שיכוני סלע מהווים מרכזי-פעילות של הע"ל ותנועת החרות בכל ימות השנה".

כמו בהסתדרות הכללית, כך גם באימפריה של הע"ל, תופסת קרן הביטוח והפנסיה מקום חשוב מאוד, עם חמישה-יחצני מיליון לירות ברשותה. זאת מלבד הקרנות האחרות: קרן חוסר עבודה, קרן סיכוכי עבודה, קרן נכות, קרן לעזרה הדדית, וקופות עזרה ומסעד

המיפקדה

יושבת על הדשא באחת ההפסקות בוועידה: שבתי שיכמן, מנהל חברת סלע (במשפטים). משמאל: ח"כ אליעזר שוסטק, הבוס הגדול. נשען אחורנית על ידיו הוא דוד יוטן, מנהל המגבית החוצלארצית של ההסתדרות הלאומית.

לעובד (עמ"ל) בכל סניף. קרנות אלה מלוות לחברי הע"ל סכומי כסף בלי ריבית, או בריבית נמוכה מאוד.

מוסד כספי חשוב מאוד בהע"ל הוא הליגה למען העובד הלאומי. זהו מוסד מעניין מאוד, הפועל בכל ארצות אירופה המערבית, אמריקה הלטינית, ארצות-הברית וקנדה. בארצות-הברית זכתה הליגה למעמד שערך לא יסולא בפז: תרומות להע"ל מוכרות שם ומשוחררות ממס-הכנסה.

למעשה שותפה תנועת החרות במגבית של הסוכנות היהודית, ומקבלת ממנה כל שנה מיליון לירות. כנגד זה התחייבה חרות שלא לערוך מגבית נפרדת בעולם. אולי זוהי הסיבה בגללה מייבאת הע"ל את התרומות בדרך כלל בצורת מכשירים רפואיים יקרים: מכונות רנטגן, מכשירים לבדיקות לב (אלקטרוקארדיוגרם), ואפילו מקררים חשמליים. קשה לדעת ממקורות הע"ל בכמה מסתכמת תמיכה זו לשנה, אבל אפשר להניח ללא הגומה כי התרומה מתבטאת במיליוני לירות.

עתה, לאחר החלטת הסוכנות להפסיק את התמיכה במפלגות, החליטה הע"ל להרחיב את מסגרת הליגה למען העובד הלאומי, ולהפכה למגבית גלויה.

לפני ארבע שנים הוקמה ההסתדרות בנוער העובד והלומד הלאומי — שוב העתקה של השיטה שהנהיגה ההסתדרות הכללית. תנועת-נוער זו מתחרה כמובן בתנועת-הנוער של חרות — בית"ר, והשאלה היא: למה הכפילות? התשובה היא — ההסכר כספי.

במסגרת הע"ל היתה קיימת ההסתדרות מיקצועית של נוער עובד. אבל ההסתדרות כזו אינה זכאית לתמיכה של הסוכנות היהודית. תמיכה כזאת יכולה לקבל רק תנועת נוער. לכן צץ רעיון גאוני, ולשמה של ההסתדרות הנוער העובד צורפה המילה "והלומד". דבר זה הפך אותה לתנועת נוער, מזהב אותה בתמיכה כספית של הסוכנות — בנוסף לזו הניתנת בקביעות לבית"ר, שהיא תנועת-הנוער האמיתית של חרות. סכום התמיכה ליצור המלאכותי החדש: 20 אלף ל"י לשנה, מתקציבה של מחלקת הנוער והחלוץ של הסוכנות.

אגב, כדאי להזכיר, שהכספים אותם מחלקת הסוכנות ביד כה גזיבה אינם באים כולם, או אפילו בעיקרם, מתרומות של יהודי חו"ל. יותר משני-שלישים של תקציב הסוכנות בא מכספי משלם-המיסים הישראלי.

תנועת-הנוער של הע"ל מוציאה עיתון בשם לפיד, בעריכת גנואל כץ, מוותיקי הע"ל וציר בוועידת חרות. עיתון זה מקבל תמיכה נפרדת מהסוכנות. גם משרד החינוך והתרבות תומך בנוער העובד והלומד הלאומי. במישרד החינוך יש סדר, לכן ניתנת התמיכה שלו לפי מספר הנערים. מיפקד שנערך לפני שנתיים מצא שיש בתנועה זו 8394 נערים. לפי זה נותנת להם הממשלה 15,900 לירות לשנה.

לבית"ר, לעומת זאת, יש סניפים רבים בחו"ל, לכן מטפלות בתנועה זו עוד כמה מח' לקוח כסוכנות היהודית, אבל מתנהל בזמן האחרון משא ומתן על איחוד שתי התנועות, כדי שגם הנוער הלומד והעובד הלאומי יוכל להקים תנועה עולמית.

מחלקה נוספת בהע"ל הווכה לתמיכה הסוכנות היא מחלקת ההתיישבות. מחלקה זו הצטרפה להע"ל כגוש לפני ארבע שנים, ובראשה הועמד ח"כ לשעבר מרדכי אולמרט.

הע"ל

הופת חולים לאומית

נוער

מגבית

חב' שיכון

בנקים

האגודה

החברה

החברה

הפיראמידה השלטונית

למעלה ניצב שוסטק, הרוכב על הבניין הקטן-יחסית של הע"ל, הרוכבת על ה' בניין הגדול של קופת-החולים, המונח על מקורות-ההכנסה קטנים יותר, העומדים על עמודים.

מסונפים למחלקת התיישבות זו 12 ישובים של חרות, המאוגדים גם במרכז-קניות משותף, בעל מחזור שנתי של שלושה-יחצני מיליון לירות.

אשלם-השכר קובע

השלוכת אדירה זו מעסיקה ישרות, במנגנון הע"ל ובקופת חולים לאומית, 1350 איש, מהם 400 רופאים ו־300 אחיות. השאר — 650 — הם אנשי-מנגנון. מלבד אלה חלויים בעסקי הע"ל עוד אלפי משפחות: פועלים בחברות הקבלניות שלה, עובדי הבנקים ובתי-ההכרזה. כ־15 מיליון לירות מוציאה הע"ל לתשלום משכורות לעובדיה בשנה. בכסף זה אפשר לקנות הרבה השפעה.

הנקודה החשובה ביותר ביחס למנגנון השכיר של הע"ל, הוא טיב העובדים. מכיון שהס' תדרות זו מנהלת כאחווה פוליטית פרטית של מספר עסקנים, בראשותו של שוסטק, ברור כי עדיפות ניתנת לאנשים הקרובים לצמרת הע"ל.

תנאי-העבודה בהע"ל מאפשרים לאנשי-המנגנון לעסוק בפעילות מפלגתית. אולם הע"ל אינה מפלגה בפני עצמה. הפעילים האלה הם פעילי חרות, ראשי הסניפים שלה, נציגים במועצות מקומיות וצירים בתעודות. כך קרה שבחגיגה האחרונה טענו ראשי צמרת חרות, שחלק גדול ובלתי-סביר של הצירים היו אנשי-המנגנון של הע"ל, הנשמעים לשוסטק, מכאן החשיבות העילאית של השליטה על מנגנון זה, ועל האימפריה הכלכלית המאפשרת לממן אותו ולקיימו בכשר גוח.

עובד סניף חדרה של קופת חולים לאומית, שהיה ציר בחגיגת חרות, הצביע עם אנשי בגין נגד תמיה. למחרת החגיגה נאלץ בגין להתערב אישית כדי למנוע את פיטוריו. ותיקי הע"ל יודעים לספר גם על ד"ר סטרשיץ המנוח, שהיה רופא בקח"ל. הוא הצטרף לאזור יציאה בבחירות שנערכו לסניף תל-אביב, והיה ברשימת המועמדים שלהם, עד שגזבר הע"ל, יצחק אפלבוים, ביקר בביתו, וד"ר סטרשיץ הסיר את מועמדותו.

פרשת השחיתות הידועה ביותר הקשורה עם הע"ל היא פרשת עומר. מנהל חברה זו, יעקב הלפרין ויעקב צינגס, נעצרו בראשית 1952, והועלו נגדם כמה האשמות. תחילה הואשמו בהברחת 13127 חולצות. בנוסף מיסמכים לשם קבלת מטבע זה, כגניבה על-ידי סוכן של 100 טון ברזל, כרישום פרטים כוזבים בפנקסי החברה, ובהונאת בנק דיסקונט. המישפט נסחב, עד במסוף 1957, באמצע הדיון בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, הפסיק היועץ המשפטי של הממשלה את ההליכים. הטענה היתה — עומר הפסיקה את פעילותה. הפסקת הפעילות באה בעקבות לחצו של מנחם בגין. בוועד הפועל של הע"ל יושב עד היום אחד משני המעורבים, יעקב צינגס.

לפני כמה זמן הוכרזה מעילה בסכום גבוה מאוד בכספי קרן הפנסיה של הע"ל, ובימים אלה פוטר מעבודתו אחד ממנהלי המשק של קח"ל. הוא פוטר בטענה של אי-סדרים כספיים בקנה-מידה גדול.

עובדי הע"ל מדברים בשקט, אבל בכעס, על הנסיעות התכופות לחו"ל של אנשי הקבוצה השלטת ושל בני משפחותיהם; על הדירות המפוארות שלהם ועל הרכב הצמוד. כתנועת חרות, בה יש לצניעות ולצנע משמעות גדולה בשל סיגנונו האישי של בגין, בולט רוב אנשי הע"ל בכיוון ההפוך.

מכל מה שנאמר עד כה בולט דבר יסודי אחד: הדמיון בין הע"ל לבין ההסתדרות העובדים הכללית, וזאת, למרות שכל ייסודה והקמתה של הע"ל היו — מחאה נגד ההסתדרות, המכונה בפייהם "האדומה".

המחאה היתה בתחילה כנה. העסקנים הראשונים של הע"ל האמינו בלב שלם, שההסתדרות המתחרה, והם עצמם, צריכים להיות רק איגוד מיקצועי. הם תיעבו את שלוחות ההסתדרות הכללית בחיי העסקים, הקבלנות והתעשייה. ההסתדרות, שנשבעו, לא תהיה לעולם כזאת. כל עוד היתה תפקידם העיקרי למצוא עבודה לחבריהם המגודלים, שמרו ראשי הע"ל איכשהו על דרכם. אבל עם הקמת לישכת-העבודה הכללית — עוד לפני קום המדינה — שוב לא נותר ההיף הראשוני לקיומם. אבל הם כבר היו ההסתדרות מבוססת, בעלת מנגנון ומסורת. הם הביטו על ההסתדרות האחרת — וראו כי טוב.

הם לא טרחו ליצור דפוסיים חדשים משלהם, אפילו לא להמציא שמות מקוריים למחלקות ולאגפים שהם העתיקו. הע"ל כיום היא השלכה מוקטנת של ההסתדרות הכללית.

אפשר לשאול: מי צריך עוד ההסתדרות? התשובה פשוטה: חרות. כי הע"ל היא המכשיר דרכו מקבלת חרות את חלקה בחלוקת-השלל הכללית, בין כל מפלגות איש-השטר. הצרה היא רק, שחרות אינה שולטת במכשיר.

עד כה לא גרם הדבר לתקלות המורות, כי לא היתה התנגשות חזיתית בלתי-מרסנת. עתה, כשאפשרות של התנגשות כזו נראית באופק, עלול הקרב על הע"ל להיות אחת התופעות הסודיות ביותר של החיים המפלגתיים בישראל.